

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2525

Vragen van de leden **Stoffer** en **Van der Staaij** (beiden SGP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de Minister van Buitenlandse Zaken over *de komst van Marokkaanse staatsimams naar Nederland* (ingezonden 28 maart 2023).

Antwoord van Minister **Van Gennip** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (ontvangen 9 mei 2023).

Vraag 1, 2 en 3

Bent u bekend met het feit dat Fondation Hassan II, een organisatie van de Marokkaanse overheid, 144 imams heeft uitgezonden naar Europa en Noord-Amerika¹ en dat er inmiddels 54 Marokkaanse staatsimams in Nederland zijn aangekomen, zoals te lezen is op sociale media?²

Bent u bekend met het feit dat niet Nederlandse moskeeorganisaties, maar de Marokkaanse overheid de zendende instantie is achter deze imams en dat zij daarvoor satellietorganisaties inschakelt? En bent u ervan op de hoogte dat deze imams met subsidie en instructies van de Marokkaanse overheid uitgezonden worden?

Bent u ermee bekend dat de Marokkaanse overheid expliciet is over het doel van deze bezoeken, namelijk de begeleiding en ondersteuning van de Marokkaanse diaspora volgens de Marokkaanse religieuze school?³

Antwoord 1, 2 en 3

Ja, ik ben er mee bekend dat er meerdere imams vanuit Marokko naar Nederland zijn gekomen. Sinds 1992 stuurt Marokko via de Fondation Hassan II, een stichting voor in het buitenland wonende Marokkanen, ter gelegenheid van de Ramadan predikers en imams naar andere landen, om hen van religieuze diensten te voorzien tijdens de vastenmaand.

¹ Fondation Hassan II, 16 maart 2023, «Programme «Ramadan 2023»», (www.fh2mre.ma/fondation/fondation-a-la-une/programme-ramadan-2023/).

² Facebook, story van Lahcen Ouali, geraadpleegd op 28 maart 2023, (m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02LVzQHzztxvbaSGwd8uy8qAXAft2UCcHB9BFmtvGtvQybda9YiyFQncupb25j6ndNI&id=100004198576096).

³ Morocco World News, 4 mei 2019, «Morocco to Send 422 Imams to Europe in Ramadan», (<https://www.moroccoworldnews.com/2019/05/272314/morocco-to-send-422-imams-to-officiate-abroad>).

Vraag 4, 5 en 6

Bent u op de hoogte van de boodschappen die deze imams uitdragen in Nederlandse moskeeën? Zo ja, om welke boodschappen gaat het? Wat vindt u ervan dat de Marokkaanse overheid op deze manier haar invloed wil uitoefenen op de Marokkaanse gemeenschap in Nederland? Vindt u dat hier sprake is van ongewenste buitenlandse beïnvloeding? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke stappen gaat u zetten om een einde te maken aan deze vorm van ongewenste buitenlandse beïnvloeding?

Antwoord 4, 5 en 6

De insteek van de komst van de imams is het bieden van religieuze ondersteuning aan de Marokkaanse diaspora tijdens de Ramadan. Dit valt binnen geaccepteerd diasporabeleid en binnen de vrijheid van religie.

Er is op dit moment geen aanleiding om op te treden of de visumaanvraag van de imams te weigeren.

In gevallen waar er volgens het Kabinet wel sprake is van ongewenste buitenlandse inmenging, bijvoorbeeld doordat er ongewenste of onverdraagzame boodschappen worden uitgedragen, kan het kabinet maatregelen treffen volgens de aanpak tegen ongewenste buitenlandse inmenging (de zogenoemde OBI-aanpak), die sinds 2018 van kracht is en waarover uw Kamer reeds eerder is geïnformeerd.⁴

Vraag 7

Bent u vooraf door de Marokkaanse regering geïnformeerd over de komst van deze imams naar Nederland, gelet op de afspraak dat beide landen elkaar vooraf zullen informeren over voorgenomen ondersteuning van maatschappelijke partners conform het actieplan Nederland-Marokko?⁵ Zo ja, hoe heeft u gereageerd op deze informatie? Zo nee, gaat u dan alsnog contact opnemen om deze ongewenste beïnvloeding tegen te gaan?

Antwoord 7

Ja, daar is Nederland over geïnformeerd door de Marokkaanse autoriteiten en de door u genoemde Fondation Hassan II. De betreffende geestelijken hebben een Schengen visum ontvangen voor deze periode. Dit zijn reguliere activiteiten, binnen het toegestane diasporabeleid en de vrijheid van religie. Indien er volgens het kabinet sprake blijkt van ongewenste buitenlandse inmenging, zal het kabinet daartegen optreden volgens de hierboven genoemde OBI-aanpak.

Vraag 8

Wat is de procedure ten aanzien van de visumaanvraag van deze imams? Aan welke voorwaarden worden dergelijke aanvragen getoetst en in hoeverre wordt daarbij ook strikt getoetst op aspecten als de zendende instantie, het doel van de komst naar Nederland en de veiligheidsaspecten?

Antwoord 8

Iedere individuele visumaanvraag wordt op eigen merites beoordeeld en getoetst aan de voorwaarden uit de Schengen visumcode. De visumcode schrijft voor aan welke voorwaarden een aanvraag moet voldoen en welke bewijsstukken daarbij moeten worden aangeleverd. Ook schrijft de visumcode voor op welke aspecten en risico's de aanvraag gecontroleerd moet worden. Het gaat onder andere om een toetsing op het risico van illegale migratie en toetsing op het doel en de voorwaarden van het voorgenomen verblijf. Ook wordt gecontroleerd of de aanvrager signaleerd staat in het Schengeninformatiesysteem (SIS), met het oog op weigering van toegang, en wordt getoetst of de aanvrager al dan niet beschouwd wordt als een bedreiging van de openbare orde, de binnenlandse veiligheid, de volksgezondheid of de internationale betrekkingen van een van de lidstaten. Dat betekent dat bij alle visumaanvragen getoetst wordt op het doel van de komst naar Nederland en op de veiligheidsaspecten van de aanvraag. Als er in het visumproces vermoedens bestaan dat een aanvrager mogelijk een veiligheidsrisico vormt,

⁴ Verwijzing naar Kamerbrief uit 2018 en naar kamerbrief bij Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2 van november 2022.

⁵ Kamerstuk 36 200-V, nr. 64

betreft het Ministerie van Buitenlandse Zaken de gerechtigde instanties om dat te controleren. Deze instanties kunnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken ook informeren als zij oordelen dat een individu een nationale dreiging vormt. Dat is in dit geval niet aan de orde.

Vraag 9

Bent u bereid in gesprek te gaan met het Contactorgaan Moslim en Overheid en de daarbij aangesloten organisaties aan te sporen te stoppen met het invliegen van buitenlandse imams voor religieuze inmenging?

Antwoord 9

Zoals aangegeven in vraag 4 t/m 6 valt de komst van de imams onder toegestaan diasporabeleid en onder vrijheid van religie. Ik zie dan ook geen reden om op dit moment hier specifiek over met Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) in gesprek te gaan.

Vraag 10

Bent u bekend met het feit dat Frankrijk Marokkaanse staatsimams niet meer toelaat? Wat kunnen we leren van de Franse aanpak op dit punt?

Antwoord 10

Het klopt niet dat Frankrijk Marokkaanse imams niet meer toelaat. Marokko stuurt via de Fondation Hassan II, ter gelegenheid van de Ramadan, ook predikers en imams naar Frankrijk. Het gaat om 50–60 imams per jaar. Hoewel sommige sociale media berichten dat Frankrijk de imams heeft belet in te reizen, is dit onjuist. De Franse ambassade verklaart dat alle imams die een visum hebben aangevraagd deze hebben ontvangen.

Vraag 11

Bent u bereid te verkennen of en hoe Marokkaanse staatsimams de toegang tot Nederland kan worden geweigerd?

Antwoord 11

Nederland voert grenscontroles uit conform het Schengenacquis. Visumplichtige derdelanders dienen, naast dat ze in het bezit moeten zijn van een visum, ook te voldoen aan toegangsvoorwaarden. Bij visumverlening en bij het passeren van de grens, wordt getoetst of vreemdelingen aan deze voorwaarden voldoen. Aan vreemdelingen die niet voldoen aan de toegangsvoorwaarden, bijvoorbeeld in geval zij een gevaar vormen voor de openbare orde of de nationale veiligheid, kan de toegang geweigerd worden. Visumplichtige predikers van wie bekend is dat zij oproepen tot haat of geweld worden geweerd door een visum te weigeren. Ten aanzien van de Marokkaanse imams die Nederland bezoeken, heb ik in beginsel geen redenen om hen de toegang tot Nederland te weigeren.

Vraag 12 en 13

Kunt u het voornemen van versterking van de werking van de taskforce Problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse financiering, zoals aangekondigd in de SZW-begroting van 2023, toelichten?

Wat is de stand van zaken ten aanzien van de aangenomen motie-Bisschop over de het uitbreiden van bevoegdheden van de Taskforce Problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse financiering?⁶

Antwoord 12 en 13

De Taskforce Problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse financiering (hierna Taskforce) is een samenwerking tussen de Ministeries van SZW, BZK inclusief AIVD, JenV inclusief NCTV, BZ, OCW, de nationale politie en gemeenten. De Taskforce heeft zich de afgelopen jaren ingezet om kennis en handelingsperspectieven voor gemeenten te ontwikkelen. Primaire focus was problematisch gedrag en de rol van buitenlandse financiering daarbij vanuit delen van het salafistisch spectrum. Er zijn momenteel echter breder in de samenleving zorgwekkende ontwikkelingen zichtbaar die een dreiging vormen voor de democratische rechtsorde, zoals verscherpte polarisatie, extreme

⁶ Kamerstuk 35 228, nr. 254

de-legitimering van democratische instituties en escalatie van maatschappelijke onrust. Gemeenten die samenwerken met de Taskforce geven aan vooral behoefte te hebben aan kennisontwikkeling en advies op deze nieuwe fenomenen die een dreiging kunnen vormen voor de democratische rechtsorde. De partners in de Taskforce zetten zich in om, binnen de juridische kaders, te bouwen aan een Taskforce die inspeelt op deze veranderingen in de samenleving. De motie-Bisschop inzake het uitbreiden van bevoegdheden wordt in deze heroriëntatie van de Taskforce meegenomen. Het streven is om uw Kamer hierover in het najaar te informeren.

Vraag 14

Wat is de stand van zaken ten aanzien van de maatregelen om problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse beïnvloeding tegen te gaan? En kunt u een overzicht geven van de activiteiten van de Taskforce Problematisch gedrag en ongewenste beïnvloeding in dit kader?

Antwoord 14

De samenwerking tussen rijkspartners en gemeenten in de Taskforce is katalyserend geweest voor ontwikkelingen en interventies in de afgelopen jaren. Er is een beleidsdefinitie van 'problematisch gedrag' ontwikkeld, er zijn diverse instrumenten ontwikkeld om vast te stellen of sprake is van problematisch gedrag en handelingsopties te identificeren, en er is een training ontwikkeld voor gemeenten. Bij de start van de Taskforce is een maandelijkse klankbordgroep met vijftientig gemeenten ingericht om kennisdeling tussen Rijk en gemeenten te stimuleren. Tot april 2021 heeft de Taskforce gemeenten ook ondersteund bij vragen over lokale casuïstiek. Deze werkzaamheden zijn echter beëindigd, aangezien het merendeel van de partners in de Taskforce geen juridische grondslag heeft voor de verwerking van persoonsgegevens. Op dit moment richten de deelnemers in de Taskforce zich gezamenlijk op de herijking van de Taskforce, zoals beschreven in vraag 12 en 13.

Daarnaast werken de samenwerkingspartners binnen hun eigen beleidsverantwoordelijkheid aan maatschappelijke opgaven die samenhangen met het bestrijden van problematisch gedrag, wat daarmee ten goede komt aan de weerbaarheid van de democratische rechtsorde. Onderstaand volgen enkele voorbeelden.

- Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de Kamer een wetsvoorstel aangeboden dat bij maatschappelijke organisaties financiële transparantie kan afdwingen als sprake is van ondermijning van de democratische rechtsstaat.
- Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontwikkelt samen met stakeholders een agenda gericht op de versterking van de veerkracht en weerbaarheid. Deze agenda zal uw Kamer na de voorjaarsbesluitvorming worden toegezonden.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt samen met gemeenten aan de aanpak van het omgaan met maatschappelijk ongenoegen en onrust en het tegengaan van desinformatie. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werkt aan een wettelijke norm die toezicht op de excessen van anti-integratieve, antidemocratische en antirechtstatelijke activiteiten bij informele scholing mogelijk maakt.

Vraag 15

Wilt u deze vragen beantwoorden voor het commissiedebat Inburgering en integratie op 13 april 2023?

Antwoord 15

Helaas is het niet gelukt om de antwoorden voor het commissiedebat Inburgering en Integratie op 13 april 2023 te verzenden, maar u ontvangt de antwoorden binnen de gestelde termijn van 3 weken.